

5. ΑΝΑΓΝΩΣΗ, ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Από την Angel Harper, RCSI

Η φαντασία είναι ένα από τα πιο ισχυρά εργαλεία που έχει να μας προσφέρει ο ανθρώπινος νους. Μας χαρίζει ατελείωτες δυνατότητες: επίλυση προβλημάτων, ένας τρόπος να ξεφύγουμε από την πραγματικότητα ή ένας τρόπος να μάθουμε περισσότερα για τον κόσμο μας. Ειδικά τα παιδιά φημίζονται για την απεριόριστη δημιουργικότητα και φαντασία τους. Η αφήγηση παραμυθιών είναι ένα εξαιρετικό μέσο για τέτοιες φαντασιώσεις. Μπορεί να ενθαρρύνει το μυαλό ενός παιδιού να περιπλανηθεί στις ατελείωτες δυνατότητες τόσο της επιστήμης όσο και της μαγείας.

Το φανταστικό παιχνίδι ή το παιχνίδι προσποίησης είναι όταν ένα παιδί χρησιμοποιεί αντικείμενα ή ιδέες για να αναπαραστήσει διαφορετικά αντικείμενα ή ιδέες στον φανταστικό του κόσμο. Θεωρείται ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη και την ευημερία του παιδιού και περιγράφεται ως «ένας από τους σημαντικότερους τρόπους με τους οποίους τα μικρά παιδιά αποκτούν βασικές γνώσεις και δεξιότητες». Το υποκριτικό παιχνίδι και το διάβασμα συμβαδίζουν, καθώς και τα δύο διευκολύνουν τον γραμματισμό, την επικοινωνία και τη φαντασία. Η έρευνα δείχνει ότι το λεξιλόγιο και οι αφηγηματικές δεξιότητες βελτιώνονται με το παιχνίδι υποκριτικής, το οποίο με τη σειρά του αναπτύσσει τον γραμματισμό.

Πόσοι από εμάς έχουμε φανταστεί τον εαυτό μας ως τον πρωταγωνιστή της αγαπημένης μας σειράς βιβλίων; Πολλοί αναγνώστες συντονίζονται έντονα με τα χαρακτηριστικά και τις δοκιμασίες των χαρακτήρων των βιβλίων. Είτε πρόκειται για την ταύτιση με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του πρωταγωνιστή στο οικοτροφείο Hogwarts είτε για τη συσχέτιση εμπειριών με τις εμπειρίες ενός άλλου. Για τα παιδιά, το να μπορούν να φανταστούν τον εαυτό τους ως τους πρωταγωνιστές των βιβλίων τους είναι εξαιρετικά σημαντικό. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο τόσα πολλά δημοφιλή βιβλία με ιστορίες έχουν τα παιδιά ως πρωταγωνιστές- αν μπορούν να δουν τον εαυτό τους να λύνει προβλήματα, να εξερευνά ή να κοινωνικοποιείται μέσω ενός χαρακτήρα, μπορούν να το εκδηλώσουν αυτό στην καθημερινή τους ζωή. Πολλοί συγγραφείς παιδικών βιβλίων δείχνουν τα παιδιά να χρησιμοποιούν τη φαντασία τους για να τα βοηθήσουν στις προκλήσεις της ζωής τους. Αυτοί οι φανταστικοί κόσμοι μπορούν να δώσουν στα παιδιά ένα είδος υπερδύναμης. Μπορούν να τα βοηθήσουν να επεξεργαστούν δύσκολα συναισθήματα, παρέχοντάς τους μια αίσθηση ελέγχου της ζωής τους που μπορεί να μην αισθάνονται ότι έχουν στον πραγματικό κόσμο.

Τα παιδιά πρέπει να μπορούν να φανταστούν τον εαυτό τους ως χαρακτήρες των βιβλίων τους, προκειμένου να εμπλακούν στην ανάγνωση και να ενθαρρυνθεί η δημιουργική σκέψη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ποικιλομορφία των χαρακτήρων στη γραφή είναι τόσο σημαντική. Τα παιδιά δεν μπορούν να δουν τον εαυτό τους σε έναν χαρακτήρα με τον οποίο δεν ταυτίζονται- οι πρωταγωνιστές που μοιράζονται τη σωματική εμφάνιση, το πολιτιστικό ή θρησκευτικό υπόβαθρο ή το φύλο με τον αναγνώστη τους είναι πολύ πιο πιθανό να είναι σχετικοί. Σύμφωνα με μια ανάλυση αναγνωστικού υλικού για μικρά παιδιά, υπάρχει δραστική έλλειψη ποικιλομορφίας στα παιδικά βιβλία. Οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι ακόμη και η πολυπολιτισμική λογοτεχνία «στερείται εξανθρωπιστικές ιδιότητες που απαιτούνται για να προχωρήσουμε προς την πραγματική ενσωμάτωση της ποικιλομορφίας». Τα παιδιά από μειονοτικές ομάδες είναι λιγότερο πιθανό να εκπροσωπούνται στα βιβλία, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την ικανότητά τους να βλέπουν τον εαυτό τους στους κατά κύριο λόγο λευκούς άνδρες πρωταγωνιστές. Επομένως, είναι ζωτικής σημασίας οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί να επιλέγουν βιβλία που έχουν ένα ευρύ φάσμα χαρακτήρων και ιστοριών. Αυτό θα επιτρέψει σε όλα τα παιδιά να βρουν μια ιστορία ή έναν χαρακτήρα με τον οποίο μπορούν να ταυτιστούν. Με τη σειρά τους, θα δουν τον εαυτό τους ως ικανό, έξυπνο και έτοιμο να αντιμετωπίσει τον κόσμο.

Το υποκριτικό παιχνίδι και η φαντασία μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία υπέροχων αναμνήσεων. Μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην επίλυση προβλημάτων και στην οικοδόμηση της αυτοεκτίμησης. Το υποκριτικό παιχνίδι βελτιώνει ενεργά τον γραμματισμό, και με τη σειρά του, ο γραμματισμός ενθαρρύνει περισσότερη φαντασία και παιχνίδι. Ένα παιδί που μπορεί να φανταστεί τον εαυτό του ως έναν χαρακτήρα που θαυμάζει, μπορεί να μάθει έμμεσα μέσω αυτού. Αυτή είναι η δύναμη της δημιουργικότητας και του διαβάσματος. Τα οφέλη είναι ατελείωτα, οπότε γιατί αυτά τα πράγματα να μειώνονται με την ηλικία; Η φαντασία και ο γραμματισμός πρέπει πάντα να επιδιώκονται- αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της μάθησης, των ονείρων, της δημιουργίας και της ανάπτυξης.

